משום דאיכא חזה ושוק. דלמאים שלריך ליתנן לכהן ול"ג לתת להפ כל חד וחד שמע ממע הפי הוי פסח ומתלת מתכילו לכהן שלא ממנה עליו: **וניתי כל חד וחד.** מיירייהו חד כהן ומיממיה לפסחו: ס"ג **וניתי כולהו תמשה חד כהן דלא עבד פסח ומתמיה כהדי כל חד וחד.** לממה נפסל מיכף חד דלת נפיק ביה ויתכל מזה ושוק של כולם: **דלת ממעט בתילה דלמאים.** בזמן שתילתו שתוכל את כולם ליום ולילה ושוכף את העומד ומס שלמים הוה עליין ליון עומד ומתלת שוכף קדשים כלריס: **וניתי נמומר לפסח.** ממתלתו יתנה עליו לס שלי תס היה זה יהיה מומר לפסח דפסח שהוא קרב שלמים והוא לפסח שנתכל ליום ולילה א] והכי תניא בתוספתא (תוספתא פ"ו ה"ג) דזבחים כפ' ו) (לפסח שנתערב). ומתני מין מפריסין קרבן מתחלה לשם (ב) עומר שהיתך יכול להיות מומר לפסח ובכי לא פסח לא תל עליו מעולם שהרי זה כשר יתי: **ועטרתו וניתי במומר לפסח.** יבקשו לנסים שנמומרו להם פסח מי לו מעות לפסח ויקחו מהן בהמות ויתנה כל אחד על שלו תס שלי בעל מום היה הרי זה פסח ותס לאו הרי הוא כאות שהוא מומר לפסח בשלמים ונתכל ליום ולילה: **נעני ממיכה.** ול"ג לסמוך על זה שמע פסח הוא וקא עביד עבודה בקדשים: **קרבן נמיש.** לא בעי מליכה: **פסח בשפיכה.** בנחת מן המזרק לקיר המזבח בנגד היסוד דנפקא לן מתן דס לפסח מודם זבחיך ישפך (ב) במסכת זבחים כפ' ב"ג (דף ו.). ובשלמים בתיבת זריקה שנתנן בשפיכה יצא אימר דקא אמרינן לבטי הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שהכנים הראשון ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו: **גמ' ש"מ** (ו) יש ברירה א"ר יוחנן (ז) כדי לזרון במצות קאמר דיקא נמי דקתני ומזכה אחיו עמו אי אמרת בשלמא דאמנינהו מעיקרא שפיר אלא אי אמרת דלא אמנינהו מעיקרא לבתר דשחיט מי קא מתמנו והא תנן נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט ש"מ תניא נמי הכי (ח) מעשה וקדמו בנות לבנים ונמצא בנות זריזות ובנים שפלים: **מתני'** (ט) לעולם נמנין עליו עד שיהיה בו כזית לכל אחד ואחד (י) נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט רבי שמעון אומר עד שיזרק את הדם: **גמ'** מאי קמ"ל הא קמ"ל דאע"ג דאימני עליו חבורה זו חוזרת ונמנין עליו חבורה אחרת: נמנין ומושכין את ידיהן עד שישחט וכו': אמר אבי מחלוקת לימשך דרבנן סברי (א) מהיות משה מחויתיה דשה ור"ש סבר (ב) מהוייתיה דשה אבל לימנות דברי הכל עד שישחט דאמר קרא (ג) במכסת נפשות והדר תכוסו תניא נמי הכי נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט רבי שמעון אומר נמנין (ד) עד שישחט ומושכין עד שיזרק הדם:

האי כהן היכי דמי **אי דעבד פסח בו'.** ול"ת וניתי כהן קטן ויש לומר דעדיפא מינה פריך: **וניתי מותר פסח.** לת כפי׳ הקונטרס שיקדים לפס מותר מס שלו היה מס דבזה לת היה טועה הגמרא (א) אלא נרמה לר"י שיקדים לפסח ומס בעל מום שלו יבא בזה ומס לתו יהא מותר פסח ופריך (ב) דלת הוי מותר פסח אלא היכא שהופרש לנמרי לפסח ונימותר:

ונטרחו וניתי מותר פסח. ול"ת ומיך יכשר מותר זה לפסח הא לקמן בפרק מי שהיה טומח (דף נט.) פליגי רבי יוסי ורבי יהודה לי בעינן מחד מבני חבורה לשמונה לחד כ"ע מודו דאם נשחר שעה אחת בלת בעליס לבת חוז מו לפסח ו"ל הכא כשהפריש ג' פסחים לחבריות וניתותר לו ג' לחיו נפסל משום שהניחוהו יחידי ול"ת אלא נשחט למען בבת בעי עקיבה (ג) שלמים לשם פסח קשחיט ועוד מיך ימכרהו השמר לקמן המוכר עולתו ושלמיו לת עשה כלום ו"ל כיון לחיכא מינה לריך לשיה לכ"ע בעי עקיבה כשמעי' בפרק מי שהיה נשחט (לעיל דף סד.) כגון שהיו בעליס טומאי מתים ולי מותר פסח בטעות חייבי לשפיכה בקונטרס תני שפיך: **דאילו פסח ליום ולילה.** קשה לר"י לתנן פ"ק דזבחים (ד' ב.) כל הנאכלין ליום לחד מלותן עד שיעלה עמוד השחר וקתני בגמרא (שם דף ט.) ולילו לחיכא פסחים לת קתני ורמינהו ק"ס והלל כו' ותיכא פסחים מלותן עד שיעלה עמוד השחר ומני קא פריך (ד) והת הכא משמע לשייך למיתני גבי פסח יום ולילה ול"ל הוי בכלל הנאכלין ליום ולילה דקתני התם ול"ל לתמס הוה ליה למיתני בהדיה תס לימתי לנאכל עד עמוד השחר (ה) לפסוקי ממשנה לחיזהו מקומן (זבחים דף טו:) דקתני לימו נאכל עד חצות והיינו מדלוורייתא דומיא דתחריי וכיון דלת קתני ליה בהדיי ס"ס לסבר לחיו נאכל עד חצות כמשי' לחיזהו מקומן: **ואילו פסח לא בעי סמיכה.** סבירא ליה סמיכה בכל כמו בעינן דמי לת בעינן עד כל דהו (ו) ומיין דורסין הוי עבודה בקדשים ב] ומיין דורסין (מגיהה דף טו:) פלוגתא (ס) דתנאי היא: **הני** מילי **דיעבד.** וס"ס לתכולהו ממרי' הכי משום סמיכה ומתנות ומינה ומימה וכי בשביל שמע יהיה נותר לו משום סמיכה עד עכשיו עד שיזרק את הדם: **גמ'** מאי קמ"ל הא קמ"ל דאע"ג דאימני עליו חבורה זו חוזרת ונמנין עליו חבורה אחרת: נמנין ומושכין את ידיהן עד שישחט וכו': אמר אבי מחלוקת לימשך דרבנן סברי (א) מהיות משה מחויתיה דשה ור"ש סבר (ב) מהוייתיה דשה אבל לימנות דברי הכל עד שישחט דאמר קרא (ג) במכסת נפשות והדר תכוסו תניא נמי הכי נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט רבי שמעון אומר נמנין (ד) עד שישחט ומושכין עד שיזרק הדם:

משום דאיכא חזה ושוק דכהנים הוא דאכלי ליה וניתי כל חד וחד כהן בהדיה האי כהן היכי דמי אי דעביד פסח דילמא האי פסח הוא ונמצא פסח נאכל שלא למנויו ואי דלא עביד פסח דילמא שלמים הוא ולא עביד פסח וניתי כל (ו) **חמשה** (ס) **חד כהן דלא עבד פסח ונימני עילויה הני חמשה פסחים דממה נפשך איכא חד דלא עביד פסח וקא נפקי ביה אלא משום דקא ממעיט באכילת שלמים דאילו פסח ליום ולילה ואילו שלמים לשני ימים ולילה אחד** (ס) **וניתי מותר הפסח ונימא אי דידי בעל מום האי דאייתי השתא ניהוי פסח אי דידי תם הוא ניהוי האי דאייתי השתא שלמים** (ו) **דמותר הפסח** (ב) **נאכל ליום ולילה אחד** (ג) **וכי מפרישין תחלה למותרות ונטרחו וניתי מותר הפסח אלא משום סמיכה** (א) **דאילו פסח לא בעי סמיכה ואילו מותר בעי סמיכה הא תינח קרבן אנשים קרבן נשים מאי איכא למימר אלא משום מתנות** (ב) **דאילו פסח מתנה אחת ואילו שלמים שתים שהן ד' מאי נפקא מינה והא** (ג) **תנן** (ד) **כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתן אחת כפר אלא משום דאילו** (ה) **פסח בשפיכה ואילו שלמים בזריקה מאי נפקא מינה והא** (ו) **תניא** (ז) **כל הניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא אימר דקא אמרינן** (ח) **דאי עבד לכתחלה נמי: מתני'** (ט) **האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים ונמצא בנות זריזות ובנים שפלים: מתני'** (י) **לעולם נמנין עליו עד שיהיה בו כזית לכל אחד ואחד** (א) **נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט רבי שמעון אומר עד שיזרק את הדם: גמ'** מאי קמ"ל הא קמ"ל דאע"ג דאימני עליו חבורה זו חוזרת ונמנין עליו חבורה אחרת: נמנין ומושכין את ידיהן עד שישחט וכו': אמר אבי מחלוקת לימשך דרבנן סברי (ב) מהיות משה מחויתיה דשה ור"ש סבר (ג) מהוייתיה דשה אבל לימנות דברי הכל עד שישחט דאמר קרא (ד) במכסת נפשות והדר תכוסו תניא נמי הכי נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט רבי שמעון אומר נמנין (ה) עד שישחט ומושכין עד שיזרק הדם: מתני'

מוסף תוספות

א. לומר כן שתחזיל קדושת מותר הפסח על הבהמה באמירה בעלמא אם לא תהיה מותר ממש. תוס' ג"ז יג. ד"ה כופין. ב. וכי מפרישין תחילה למותרות. סס. ג. א"כ היה שם שלמים עליו בלא עקירה. סס. ד. מנא לן דלא קתני ליה. תוס' הרא"ש נרכות ט. ד"ה ואילו. ה. דהכי דייק ואילו אכילת פסחים לא קתני בהדיא. תוס' שתנן. ו. מאי איכפת לן בפסח אי סומכין עליו פורתא אותו משהו... סס. ז. [ד]הרי הוא כמו ששוחט באיסור. סס. ח. דאיירי בלא אמנינהו. תוס' ניטין כה. ד"ה מי ממרת.

רבינו חננאל

וניתי וניתני במותר הפסח, פי' יפריש מעות ויאמר אלו מותר בפסח ויקנה כבש ויתנה ונימא אי דידי בעל מום נהוי האי פסח, ואי דידי תם הוה להוי האי מותר פסח, דמותר נאכל ליום ולילה כפסח. ואמרינן וכי מפרישין תחלה למותר, כלומר אפשר להיות העיקר הוא עצמו המופרש מותר לא יקרא מותר אלא אם הקדימו עיקר. ואמרינן ונטרח וניתי מותר הפסח, פי' יבקש עד שימצא אדם שהפריש מעות לפסחו ויקנה כבש ונשתיירו אצלו מן המעות דמי כבש אחד והוא מותר הפסח, יקח המעות מאצל אותו האיש ויקנה בהן כבש ויתנה ויאמר, אם שלי היה בעל מום זה פסח שלי, ואם שלי כשר היה זה הכבש יהיה שלמים וכן כל חד וחד. ודחינן אמאי לא עבדו הכי משום סמיכה, דמותר הפסח אינו טעון סמיכה. ואלו שלמים טעונין סמיכה. **התינח קרבן אנשים כו',** ואסיקנא אימור דאמרינן ופטורין מלעשות פסח שני דאיעבד, לכתחלה נמי מהדרי ואי משכחינן ואפשר להו למיעבד עבדי, ואי לא משכחי כלל פטירי. **מתני' האומר לבניו הריני שוחט הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים** כו' ש"מ יש ברירה, כדאמרינן לעילא. **אמר ר' יוחנן** מתניתין בששחט עליהם כלם, וכי לא אמר להם כך אלא כדי לזרון במצות. ודיקא מתני' כוותיה דקתני

הגהות הב"ח

(ו) גמ' וניתי כולהו ממשה חד כהן: (ב) ר"ש ד"ה וניתי כו' מתחלה לפס מותר שהיתך:

גליון הש"ס

גמ' חד בהן. ע"ל עד ע"ת תוס' ד"ה נתתך: שם וניתי מותר הפסח. עי' לקמן לת ע"ת בכ"ה ד"ה ופ"מ יש לחור: תוס' ד"ה ואלו פסח וכו' דהנאי היא. עי' בשער המלך פ"ח מהלכות מעה"ק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י וניתי כמומר הפסח וכו' והכי תניא בתוספתא דזבחים. נ"ב עיין שער המלך פ"ו מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י"ח ד"ה ובהיות. ובפ"ג מהלכות מעה"ק הלכה י"ג כולה ופ"ג מהלכות ק"פ הלכה ט: ב] תוס' ד"ה ואילו פסח וכו' ובפ"ק דזבחים פלוגתא דתנאי היא. נ"ב עיין ביתוס כיומא דזה בשער המלך פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה י"ג ועיין בילה דף כ ע"ת תוס' ד"ה הלא וכו':

מוסף רש"י

וכי מפרישין תחלה למותרות. שום קרבן על מנת שיהא מותר זבח (מנחות פא.) הא לא מלינו מותרות אלא ולד או שכפר ונתותר כגון שחלד לשחוה והפרים תחרת ותא"כ נמלאת הרחשה (שם מכת"י). **כל הניתנין על מזבח החיצון.** עולה ושלמים ואשם טעונין שתי מתנות שהן לרבע (סנהדרין ד.). **שנתנן במתן אחת.** זריקה אחת (זבחים לו:). **כפר.** אע"פ שהיו טעונין שתי מתנות שהן לרבע (שם) דכתיב ואשם זכתיב יפשך. ופשיטא אחת כמשמע (סנהדרין ד.). **כל הניתנין בזריקה.** כל הדמים שבמזבח נהן זריקה, כגון עולה ושלמים ואשם דכתיב נהו וזכוך, וכתוב דכתיב ביה ואת דמם מזרוק, וכל זריקה מרמוז משמע שזורק מן הכלי למזבח (זבחים לז.). **שנתנן בשפיכה.** עומד אצל היסוד ושופך (שם). **על מי שיעלה מכם ראשון.** יש נומנ עליו ואף מקנה לו תלקו בטעת שמוכה (ניטין כה.). **כיון שהכניס הראשון.** נאחר שחיטה (שם). **זכה בחלקו.** לאמנינו יש בריה, דמטעת שחיטה היא זה לאור לכך שנשחט פסח זה עליו, ומזכה את אחיו עמו. לימנות בתלקו, ולקמיי מוקי לה בפיר (שם). **כדי לזרון במצות.** תניהן המנה את כולן עליו משעת שחיטה והלי דקאמר על מי שיעלה רמשון לזכויהו אחת, כלומר נילה אחה הוא רמשון עמו (שם). **נמנין.** לרוצה לימנות, **ומושכין ידיהן ממנו.** מי שהיה נומנ ורוצה לימנות ולהמנות על אחר מוכך ידיו לימנו, עד ששחטו. אבל נאחר שחיטה לא נמנין ולא יכול לימנות אל שם ימטעטו (שם). **תניא נמי הכי.** לעל נתחיל בעל לזרון, ומיהו כולהו אמנינהו (שם). **ובנים שפלים.** ולא קתני ומנלאו בנות זכות בפסחא ובניס לא יצאו ידי חובתן, מכלל דעל אחייני מדאוריימא, אלא לזרון קאמר (נדרים לו.).